



## **PRIKAZ KORIŠTENJA PROGRAMA KOHEZIJSKE POLITIKE U FINACIJSKOJ PERSPEKTIVI 2000.-2006.**

Ovaj prikaz korištenja programa kohezijske politike napravljen je od strane Centra za EU pri HGK, korištenjem izvora/dokumenata iz Glavne uprave za regionalnu politiku. Svrha prikaza je dati informacije o alokacijama sredstava, financiranju, isplati i iskorištenosti programa kohezijske politike u završenoj financijskoj perspektivi EU (2000.-2006.), za koju su rezultati poznati.

S obzirom da će Hrvatskoj od polovice 2013.g. na raspolaganju biti instrumenti kohezijske politike, cilj ovog prikaza je davanje smjernica i informiranje zainteresiranih i šire javnosti kako bi programiranje i implementacija projekata financiranih iz EU fondova bilo efikasnije, a očekivanje rezultata korištenja fondova EU bilo realnije.

Zagreb, listopad 2012.



## SADRŽAJ:

Uvod.....	3
Alokacija sredstava.....	4
Tablica 1. Ukupno financiranje regija unutar Cilja 1 u proračunskom razdoblju 2000.-2006. ....	4
Tablica 2. Ukupno financiranje regija unutar Cilja 2 u proračunskom razdoblju 2000.-2006. ....	5
Apsorpcija ERDF-a.....	6
Tablica 3. Isplaćeno iz ERDF u odnosu na alocirani proračun u razdoblju 2000.-2006. ....	6
Slika 1 – Isplate iz strukturnih fondova pod Ciljem 1, isplate u razdoblju 2000.-2009. ....	7
Slika 2 – Isplate iz strukturnih fondova pod Ciljem 2, isplate u razdoblju 2000.-2009. ....	8
Tablica 4. Iskorištenost alociranih fondova kohezijske politike u razdoblju 2007.-2009. ....	8
Prioritetna područja unutar ERDF .....	9
Tablica 5. Alokacija ERDF po pojedinim područjima u razdoblju 2000.-2006. godina.....	10
Tablica 6. Raspodjela ERDF namjenjenog sektoru transporta u razdoblju 2000.-2006. ....	11
Tablica 7. Isplate u sektoru zaštite okoliša financirane iz EFRD (%).....	11
Tablica 8. Izdaci iz ERDF namijenjeni poduzetništvu.....	12
Neki rezultati korištenja kohezijske politike u proračunskom razdoblju 2000.-2006. ....	13
Utjecaj kohezijske politike na rast BDP-a.....	13
Utjecaj kohezijske politike na zaposlenost.....	14



## Uvod

Kohezijska politika razvojna je politika usmjerena na poboljšavanje uvjeta za održivi rast i zapošljavanje te održavanje dobrih okolišnih uvjeta u regijama EU. Ona je jedna od najvažnijih politika koje provodi Europska unija nastojeći unaprijediti ekonomsku i socijalnu koheziju sa krajnjim ciljem smanjivanja razvojnih razlika između 271 različite NUTS II regije unutar Europske unije. Jednako tako, Kohezijska politika osnažuje povezanost regionalnih ekonomija i svim građanima Europske unije, bez obzira na to gdje žive, omogućuje se aktivno sudjelovanje i korist od zajedničkog političkog projekta europskoga prostora, koji u sebi sadržava razvoj, koheziju i solidarnost.

Ovaj sveobuhvatni cilj ostvaruje se kroz promociju ulaganja u ljudski, fizički i socijalni kapital. Kohezijska politika usmjerena je na pokretanje resursa u regijama u kojima su oni slabo iskorišteni, otklanjanje uskih grla, potiče sposobnost regija za usklađivanje sa stalnim promjenama okruženja te potiče inovativnost, međusobnu suradnju i razmjenu.

Kohezijska politika predstavlja najvidljiviji oblik solidarnosti unutar EU, ali ona je daleko više od toga. Naime, osim financijske pomoći jednako su važni savjeti, razmjena iskustava, suradnja, izgradnja administrativnih kapaciteta kroz trening, otvorena komunikacija i razmjena mišljenja sa svim dionicima, te na kraju, ali ne najmanje važno, kritički, ali konstruktivan dijalog na različitim razinama upravljanja (EU, nacionalni, regionalni i lokalni).

Iako se potpora razvoju kroz Kohezijsku politiku isplaćuje diljem EU, financijska potpora je usmjerena na manje razvijene regije.

Za potrebe sufinanciranja projekata regije su bile podjeljene u Cilj 1 i Cilj 2. Cilj 1 čine one regije na razini NUTS II čiji je BDP ispod 75% prosjeka EU. U Cilj 1 uključene su sve regije novih zemalja članica osim Cipra, Praga i Bratislave, a od starih zemalja članica uglavnom regije zemalja juga Europe te pojedine druge regije u kojima je došlo do pada industrije ili slabo naseljena područja. Nešto više od četvrtine stanovništva EU 15 živi u regijama obuhvaćenim Ciljem 1, a oko 22% u Cilju 2. U slučaju novih zemalja članica (EU 10) u Cilju 1 naseljeno je 95,4% stanovništva, a u Cilju 2 radi se o 4,6% stanovništva.

Sufinanciranje iz Strukturnih fondova u razdoblju 2000.-2006. bilo je ograničeno na maksimalno 75% ukupnih prihvatljivih troškova, uz iznimke, i to za korisnice Kohezijskog fonda, gdje je u opravdanim slučajevima sufinanciranje moglo ići i do 80%, odnosno do 85% u prekomorskim teritorijima i udaljenim grčkim otocima.



### Kohezijska politika provodila se primjenom:

1. Kohezijskog fonda (Cohesion fund)
2. Strukturnih fondova
  - i. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF – European Regional Development Fund)
  - ii. Europski socijalni fond (ESF – European Social Fund)

Dodatno, na raspolaganju su bila još dva sektorska fonda:

Europski fond za usmjeravanje i garancije u poljoprivredi (AEGGF)

Financijski instrument za usmjeravanje u ribarstvu (FIFG)

Za potrebe provedbe kohezijske politike, zemlje članice pripremile su oko 230 operativnih programa, dokumenata kojima se, rukovodeći se odredbama propisanim EU regulativama, propisuju prihvatljivi projekti, korisnici i iznosi sufinanciranja.

Kako bi određena zemlja članica mogla koristiti Kohezijski i strukturne fondove bilo je potrebno sva nacionalna provedbena tijela akreditirati (dati im dozvolu za rad), čemu je prethodilo točno definiranje zadaća pojedinih struktura i priprema opsežnih pisanih procedura.

### Alokacija sredstava

Tijekom proračunskog razdoblja 2000.-2006. godine, iz Strukturnih fondova EU u regije obuhvaćene Ciljem 1 i Ciljem 2 alocirano je financijskih sredstava oko 185,5 milijardi € odnosno oko 26,5 milijardi € godišnje. Od navedenog iznosa oko 170 milijardi € bilo je namijenjeno starim zemljama članicama i to uglavnom za financiranje regija obuhvaćenih Ciljem 1 (oko 86% od ukupnog). Nacionalno sufinanciranje iznosilo je 122,6 milijardi € u EU 15 i 5,7 milijardi € u EU 10.

**Tablica 1. Ukupno financiranje regija unutar Cilja 1 u proračunskom razdoblju 2000.-2006. (mln €)**

Država članica	Alocirano		Utrošeno	
	Javna sredstva	Strukturni fond	Javna sredstva	Strukturni fond
Austrija	389,9	282,9	374,4	257,0
Belgija	1.357,9	671,2	1.304,2	579,7
Njemačka	33.524,9	21.503,2	33.003,3	19.809,9
Danska	(Nije bilo regija u Cilju 1)			
Španjolska	62.492,8	41.257,6	53.872,4	35.601,8
Finska	1.978,0	989,0	1.933,2	928,9



Francuska	7.774,0	4.118,1	7.058,9	3.523,7
Grčka	32.418,0	22.698,0	28.528,6	20.282,6
Irska	5.506,2	3.184,2	5.459,1	2.909,6
Italija	45.327,7	23.886,1	38.637,9	20.396,0
Luksemburg	(Nije bilo regija u Cilju 1)			
Nizozemska	416,5	131,9	437,3	114,7
Portugal	32.237,6	20.453,7	29.949,0	18.106,5
Švedska	1.402,3	778,0	1.497,1	673,0
Ujedinjeno Kraljevstvo	11.751,3	6.287,7	10.343,6	5.381,9
<b>EU 15</b>	<b>236.577,3</b>	<b>146.241,6</b>	<b>212.399,0</b>	<b>128.565,2</b>
Cipar	(Nije bilo regija u Cilju 1)			
Češka	1.954,9	1.454,3	1.598,7	1.165,6
Estonija	495,8	371,4	459,6	308,1
Mađarska	2.696,4	1.995,7	2.488,2	1.838,3
Latvija	1.204,6	895,2	1.184,8	833,2
Litva	846,5	625,6	756,3	532,0
Malta	86,5	63,2	69,6	50,7
Poljska	11.487,3	8.275,8	9.691,6	6.651,8
Slovenija	334,5	237,5	282,1	195,8
Slovačka	1.424,9	1.041,0	1.148,5	828,6
<b>EU 10</b>	<b>20.531,5</b>	<b>14.959,6</b>	<b>17.679,4</b>	<b>12.403,9</b>
<b>EU 25</b>	<b>257.108,7</b>	<b>161.201,2</b>	<b>230.078,4</b>	<b>149.969,2</b>

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

**Tablica 2. Ukupno financiranje regija unutar Cilja 2 u proračunskom razdoblju 2000.-2006. (mln €)**

Država članica	Alocirano		Utrošeno	
	Javna sredstva	Strukturni fond	Javna sredstva	Strukturni fond
Austrija	1.328,2	733,5	1.412,6	649,9
Belgija	1.129,6	464,8	1.054,7	381,1
Njemačka	7.611,5	3.761,4	7.190,6	3.350,4
Danska	412,9	196,8	400,0	164,3
Španjolska	6.032,6	2.863,9	4.955,2	2.322,4
Finska	1.319,9	530,0	1.403,1	505,8
Francuska	16.953,3	6.504,2	17.920,8	5.794,6
Grčka	(Nije bilo regija u Cilju 2)			
Irska	(Nije bilo regija u Cilju 2)			
Italija	6.995,6	2.721,0	6.446,0	2.464,5
Luksemburg	145,4	44,0	181,8	40,4
Nizozemska	2.188,1	859,0	2.032,3	685,2
Portugal	(Nije bilo regija u Cilju 1)			





Švedska	1.052,3	440,0	1.124,9	418,6
Ujedinjeno Kraljevstvo	11.299,8	5.052,9	10.046,9	4.176,8
<b>EU 15</b>	<b>56.469,3</b>	<b>24.171,5</b>	<b>54.168,8</b>	<b>20.954,0</b>
Cipar	58,7	28,0	47,0	22,5
Češka	142,6	71,3	107,9	54,0
Slovačka	77,9	37,0	65,4	31,6
<b>EU 10</b>	<b>279,2</b>	<b>136,4</b>	<b>220,3</b>	<b>108,0</b>
<b>EU 25</b>	<b>56.748,5</b>	<b>24.307,9</b>	<b>54.389,1</b>	<b>21.062,0</b>

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

ERDF predstavlja najznačajniji pojedinačni fond koji je činio oko 2/3 ukupnih sredstava tijekom navedenog proračunskog razdoblja, a za njega je bilo namijenjeno 122,8 milijardi € odnosno 17,5 milijardi € godišnje.

### Apsorpcija ERDF-a

Od ukupno alociranih sredstava u proračunskom razdoblju 2000.-2006. godina na razini EU 25 ukupno je apsorbirano 88,6% sredstava u Cilju 1 te 87,1% u Cilju 2. Nešto viši postotak realizacije ostvaren je na razini EU 15 u odnosu na EU 10 zemalja članica. Najviši stupanj iskorištenja ostvarile su Mađarska i Latvija, a najniži, i to u Cilju 2, Češka i Cipar.

**Tablica 3. Isplaćeno iz ERDF u odnosu na alocirani proračun u razdoblju 2000.-2006. (%)\***

	<b>Cilj 1</b>	<b>Cilj 2</b>
Austrija	89,0	88,4
Belgija	88,4	82,2
Njemačka	92,0	89,5
Danska		88,3
Španjolska	87,5	81,1
Finska	94,3	95,2
Francuska	86,1	90,0
Grčka	89,6	
Irska	93,0	
Italija	87,4	90,6
Luksemburg		91,8
Nizozemska	95,0	79,8
Portugal	88,6	
Švedska	88,3	95,4
Ujedinjeno Kraljevstvo	86,8	83,6
<b>EU 15</b>	<b>88,7</b>	<b>87,2</b>
Cipar		80,4



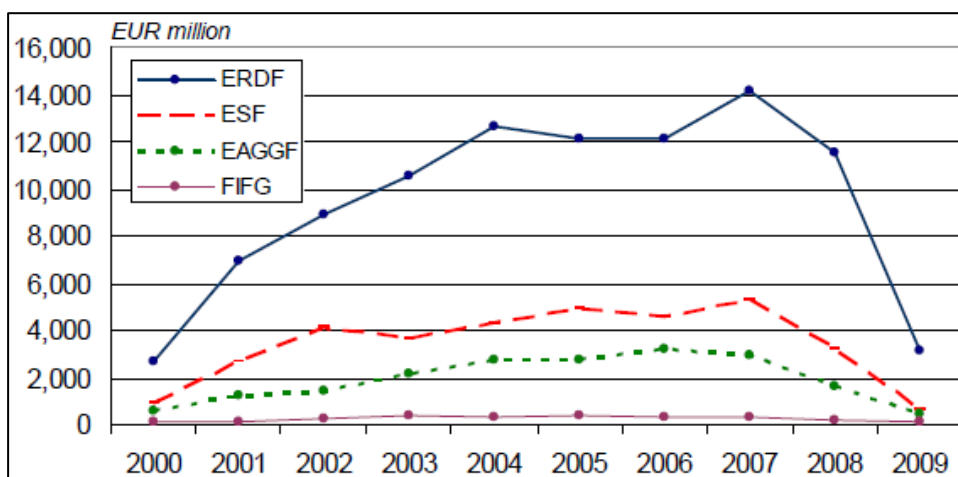
Češka	85,5	75,7
Estonija	87,5	
Mađarska	97,8	
Latvija	97,2	
Litva	89,9	
Malta	83,5	
Poljska	84,4	
Slovenija	90,7	
Slovačka	81,1	85,4
<b>EU 10</b>	<b>87,4</b>	<b>79,2</b>
<b>EU 25</b>	<b>88,6</b>	<b>79,2</b>

\*Stanje krajem 2008.

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

Korištenje fondova nije bilo ujednačeno tijekom cijelog proračunskog razdoblja. U prvim godinama financijske perspektive korištenje sredstava bilo je iznimno slabo. Najznačajniji rezultati u Cilju 1 ostvareni su u 2006. i 2007. godini, a u Cilju 2 nešto ranije. Razlog tomu je činjenica da odabir odgovarajućih projekata zahtijeva vrijeme, a poteškoća je bilo i s učinkovitošću administrativnih struktura u upravljanju i implementaciji projekata.

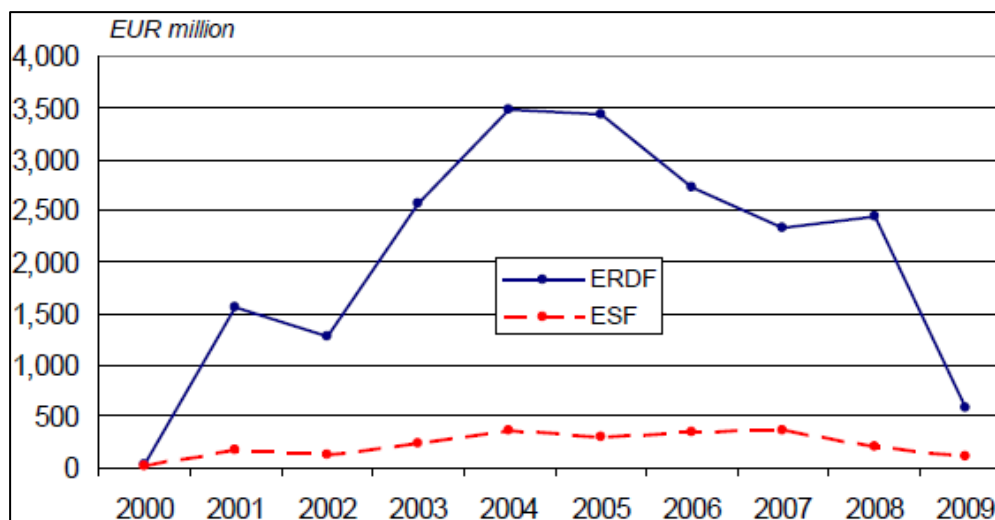
**Slika 1 – Isplate iz strukturnih fondova pod Ciljem 1, isplate u razdoblju 2000.-2009.**



Izvor: Europska komisija, DG Regio



**Slika 2 – Isplate iz strukturnih fondova pod Ciljem 2, isplate u razdoblju 2000.-2009.**



Izvor: Europska komisija, DG Regio

Razlike u dinamici korištenja sredstava postoje i između zemalja članica. Na jednoj se strani nalazi Grčka koja je tijekom prve četiri godine unutar Cilja 1 iskoristila svega 20% raspoloživih sredstava, a 60% sredstava unutar razdoblja 2006.-2008. godina. S druge strane Irska je do konca 2003. godine utrošila nešto više od polovice raspoloživih sredstava, dok je do konca 2006. godine iskorištenost iznosila 90%.

Vrlo je slična situacija i u postojećoj **financijskoj perspektivi 2007.-2013. godine**. Iskorištenost alociranih sredstava na razini EU 27 u prve tri godine iznosila je prosječnih svega 4,1%. Najveći stupanj iskorištenja ponovno je postignut u Irskoj, koja je, uz Litvu, jedina zemlja u kojoj je u prve tri godine korištenja fondova kohezijske politike iskorištenost (uplate u odnosu na alokaciju) bila iznad 10%.

**Tablica 4. Iskorištenost alociranih fondova kohezijske politike u razdoblju 2007.-2009. (stanje na 01.01.2010.)**

Zemlja članica	Isplaćeno (mln €)	Alocirano (mln €)	Iskorišteno (%)
Austrija	135,71	1.461,00	9,29
Belgija	217,90	2.258,00	9,65
Bugarska	0,00	6.853,00	0,00
Cipar	35,03	640,00	5,47
Češka	673,79	26.692,00	2,52





Danska	20,62	613,00	3,36
Estonija	338,47	3.456,00	9,79
Francuska	832,48	14.319,00	5,81
Finska	144,21	1.716,00	8,40
Njemačka	2.532,42	26.340,00	9,61
Grčka	630,98	20.420,00	3,09
Mađarska	920,44	25.307,00	3,64
Irska	118,82	901,00	13,19
Italija	635,59	28.812,00	2,21
Latvija	243,75	4.620,00	5,28
Litva	796,86	6.885,00	11,57
Luksemburg	1,32	65,00	2,03
Malta	1,71	855,00	0,20
Nizozemska	13,77	1.907,00	0,72
Poljska	2.546,80	67.284,00	3,79
Portugal	1.177,22	21.511,00	5,47
Rumunjska	140,61	19.668,00	0,71
Slovenija	161,57	4.205,00	3,84
Slovačka	66,38	11.588,00	0,57
Španjolska	1.078,13	35.217,00	3,06
Švedska	140,73	1.891,00	7,44
Ujedinjeno Kraljevstvo	597,79	10.613,00	5,63
Teritorijalna suradnja	42,31	445,00	9,51
<b>Ukupno</b>	<b>14.243,41</b>	<b>347.410,00</b>	<b>4,10</b>

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

### **Prioritetna područja unutar ERDF**

Prioritetna područja financirana unutar ERDF-a su sljedeća:

1. Poljoprivreda i ribarstvo (Poljoprivreda i šumarstvo, Ribarstvo)
2. Potpora poduzetništvu (Potpora velikim subjektima, Pomoć malom i srednjem poduzetništvu i obrtništvu, Istraživanje i razvoj)
3. Ljudski resursi (Politika tržišta rada, Socijalna uključenost, Obrazovanje i trening)
4. Transport i telekomunikacije (Transport, Telekomunikacije i IS)
5. Okoliš i energija (Energetska infrastruktura, Okolišna infrastruktura)
6. Teritorijalna politika (Turizam, Planiranje i rehabilitacija, Socijalna infrastruktura, Razvoj ruralnih područja)
7. Tehnička pomoć



Najznačajniji dio sredstava strukturnih fondova, a posebice ERDF namijenjen je sufinanciranju projekata iz područja transporta i telekomunikacija. Oko 37% sredstava ERDF namijenjeno je financiranju projekata iz ovog područja i to najviše u Grčkoj, Irskoj i Španjolskoj, a najmanje u Belgiji, Austriji i Finskoj. U ove tri zemlje, te u Švedskoj, oko 60% sredstava bilo je namijenjeno potporama u poduzetništvu, a u Grčkoj, Irskoj i Francuskoj za financiranje poduzetništva utrošeno je oko 20% sredstava.

**Tablica 5. Alokacija ERDF po pojedinim područjima u razdoblju 2000.-2006. godina**

% alociranog ERDF

	Cilj 1			Cilj 2			
	EU 15	EU 10	EU 25	EU 15	Češka	Cipar	Slovačka
Poljoprivreda i ribarstvo	0,3	0,1	0,3	0,1	0	0	0
Potpora poduzetništvu	26,3	20,6	25,8	48,1	15,3	43,9	20,4
Ljudski resursi	1,7	0	1,5	2,3	0	0	0
Transport i telekomunikacije	37	43,7	37,6	10,5	33,6	15,5	0
Okoliš i energija	11,7	10,7	11,6	5,7	0	0	0
Teritorijalna politika	21,1	21,5	21,1	31,3	48,6	36,6	75,6
Tehnička pomoć	1,9	3,4	2,1	2,1	2,5	4	4

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

Poboljšanje transportnih mreža važan je čimbenik regionalne politike. Unaprjeđenje prometnih veza između centara ekonomske aktivnosti i okolnih područja važno je za ekonomski razvoj, posebice ruralnih područja. Unaprjeđenje transportnog sustava urbanih područja jednako je važno za povećanje poslovne konkurentnosti. Važan segment predstavlja i zagađenje okoliša kao posljedica emisije plinova tijekom transporta.

Značajan dio sredstava ERDF namijenjenih transportu utrošen je na cestogradnju. U EU 15 56% sredstava utrošeno je na ceste i auto putove, a i značajan dio stavke „nerazvrstano“ vjerojatno je utrošen na ceste. Iznimno velike investicije u cestogradnju bile su posebno prisutne među korisnicima Kohezijskog fonda EU 15 zemalja.

Vrlo je slična situacija i u EU 10 u kojima je 52% sredstava utrošeno na cestovni transport, a svega 16% na željeznicu. Dodatno, 14% sredstava je utrošeno na urbani transport, a vrlo malo na ostale kategorije potpora.

**Tablica 6. Raspodjela ERDF namjenjenog sektoru transporta u razdoblju 2000.-2006.**

	Željeznica	Ceste	Auto ceste	Aerodromi	Luke	Urbani	Inter-modalni	Ostalo <sup>1</sup>	Nerazvrstano	Ukupno mln €
	% od ukupno alociranog ERDF									
EU 15	23	43	13	3	5	6	3	1	2	30.594
EU 15 Cilj 1	24	44	14	3	5	6	3	0	2	29.103
EU 15 Cilj 2	12	22	1	1	18	6	16	3	20	1,47
EU 10	16	49	3	1	3	14	2	14	1	3,25
Cilj 1 (mln €)	7.487	14.245	4.205	884	1.439	2.113	923	562	495	32.353
Cilj 1 (%)	23	44	13	3	4	7	3	2	2	
Cilj 2 (mln €)	183	350	12	14	263	90	240	42	296	1,491
Cilj 2 (%)	12	23	1	1	18	6	16	3	20	
Ukupno (mln €)	7.670	14.594	4.217	898	1.702	2.204	1.163	604	791	33.844
Ukupno (%)	23	43	12	3	5	7	3	2	2	

<sup>1</sup> Ostalo uključuje vodovod i inteligentne transportne sustave

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

Projekti koji su se financirali iz sredstava namijenjenih zaštiti okoliša uglavnom su se odnosili na dva područja. Prvi se odnosio na okolišnu infrastrukturu koja ima za cilj smanjenje zagađenja koje se pojavljuje kao posljedica unaprjeđenih uvjeta življenja i uglavnom se odnosio na vodoopskrbu i tretiranje otpadnih voda. Drugi se odnosio na planiranje i rehabilitaciju odnosno saniranje već onečišćenih područja i obuhvaćao je obnovu oštećenih urbanih područja, čišćenje zagađenih zona te zaštitu okoliša.

**Tablica 7. Isplate u sektoru zaštite okoliša financirane iz EFRD (%)**

	Cilj 1			Cilj 2			
	EU 15	EU 10	EU 25	EU 15	Češka	Cipar	Slovačka
Održavanje šuma	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Očuvanje krajobrazu, šumarstvo	0,6	1,2	0,6	2,3	0,0	0,0	0,0
Okolišu prijateljske tehnologije (velike firme)	1,5	4,5	1,7	0,5	0,0	0,0	0,0
Okolišu prijateljske tehnologije (SME)	4,0	4,8	4,0	6,2	1,1	69,7	0,0
Obnovljivi izvori energije	1,1	8,4	1,7	1,6	0,0	0,0	0,0
Energetska učinkovitost	0,7	5,1	1,0	1,2	0,0	0,0	0,0
Okolišna infrastruktura	7,8	0,4	7,2	7,0	0,0	0,0	0,0
Zrak	0,7	8,3	1,3	0,9	0,0	0,0	0,0
Buka	0,1	0,4	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
Komunalni i industrijski otpad	6,2	10,0	6,5	2,8	0,0	0,0	0,0
Voda za pijenje (uključivo i distribucija)	13,5	9,9	13,2	4,0	0,0	0,0	0,0
Kanalizacija i pročišćavanje	20,3	15,6	19,9	5,9	0,0	0,0	0,0



Planiranje i obnova	1,0	0,4	1,0	7,1	0,0	0,0	0,0
Obnova industrijskih područja	5,6	8,1	5,8	20,6	0,0	0,0	0,0
Obnova urbanih područja	17,3	7,0	16,5	25,1	98,9	30,3	79,5
Zaštita, unaprjeđenje prirodnog okoliša	10,5	9,9	10,5	8,1	0,0	0,0	13,6
Očuvanje kulturne baštine	9,2	5,4	8,8	6,4	0,0	0,0	0,0
% okoliš od ukupno	19,8	18,4	19,6	22,1	42,8	10,9	34,7

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

Potporna poduzetništvu uz strukturnih fondova, bilo izravno kroz grantove ili kredite za investicije ili neizravno kroz specijalizirane usluge i infrastrukturu najznačajnija je mjera koja doprinosi ekonomskom rastu. Najznačajniji dio sredstava bio je usmjeren na potporu malom i srednjem poduzetništvu te istraživanju i razvoju. Financirane su uglavnom sljedeće mjere: bespovratni grantovi, krediti, equity-based kapital, usluge, „nemjerljivi mehanizmi“ (koji uglavnom obuhvaćaju potporu transferu tehnologija, suradnji između tvrtki i s istraživačkim centrima, klasteri i centre izvrsnosti) te poduzetničku infrastrukturu.

**Tablica 8. Izdaci iz ERDF namijenjeni poduzetništvu**

	Cilj 1					
	EU 15	EU 10	EU 25	EU 15	EU 10	EU 25
	mln €			%		
Velike firme	3,454	221	3,675	16,3	13,6	16,1
SME	11,874	975	12,849	55,9	60,3	56,2
RTDI	5,927	420	6,347	27,9	26	27,8
<b>Ukupno</b>	<b>21,255</b>	<b>1,616</b>	<b>22,87</b>	<b>26,1</b>	<b>20,4</b>	<b>25,6</b>
Turizam	3,558	539	4,098	4,4	6,8	4,6

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK

	Cilj 2					
	EU 15	EU 10	EU 25	EU 15	EU 10	EU 25
	mln €			%		
Velike firme	493	0	493	5,5	0	5,5
SME	6,456	19	6,474	71,6	81,2	71,7
RTDI	2,064	4	2,069	22,9	18,8	22,9
<b>Ukupno</b>	<b>9,012</b>	<b>23</b>	<b>9,036</b>	<b>47,6</b>	<b>21,6</b>	<b>47,4</b>
Turizam	2,265	13	2,277	12	47,4	12

Izvor: Europska komisija, DG Regio, obrada: Centar za EU, HGK





### **Neki rezultati korištenja kohezijske politike u proračunskom razdoblju 2000.-2006.**

U prosjeku potpora iz ERDF iznosila je 2-3% ukupnih investicija u regijama Cilja 1 EU 15 i oko 15% državnih investicija.

U regijama Cilja 2 financiranje je bilo osjetno manje, ali je ipak činilo oko 3% državnih investicija.

Iz sredstava ERDF tijekom razdoblja 2000.-2006. godine u EU 15 sufinancirano je 26% od 7.734 kilometara autocesta te modernizacija i obnova preko 3.000 kilometara željeznice.

Oko 640.000 novih radnih mjesta bilo je stvoreno kao rezultat programa potpore poduzetništvu.

### **Utjecaj kohezijske politike na rast BDP-a**

Utjecaj kohezijske politike na gospodarski rast moguće je pratiti usporedbom informacija o rastu BDP-a te financijskom pomoći kohezijske politike koju su primale regije Cilja 1 i Cilja 2. Regije NUTS II iz EU 15 koje su primale financijsku potporu EU u razdoblju 2000.-2006. imale su u prosjeku veću stopu gospodarskog rasta u tim godinama u odnosu na regije koje nisu primale nikakva sredstva kohezijske politike EU. To se ne odnosi samo na EU 15 kao cjelinu, već i na ostale zemlje članice osim Belgije, gdje je jedna regija iz Cilja 1 rasla po stopi manjoj u odnosu na regije koje nisu primale sredstva kohezijske politike EU.

Primjerice, u razdoblju 2000.-2006. stopa rasta BDP-a u regijama obuhvaćenim Ciljem 1 u EU 15, ukupno prosječno je iznosila 2% godišnje u odnosu na 1,4% godišnje stope rasta u regijama koje nisu primale pomoć strukturnih fondova (odnosno, preciznije, koje nisu primale značajniji iznos pomoći). U svim zemljama-članicama, osim Belgije, stopa rasta u regijama pokrivenim Ciljem 1 u navedenom razdoblju, bila je veća u odnosu na regije koje nisu bile u tom Cilju.

Bitno je naglasiti da je u zemljama EU 10, stopa rasta BDP-a u svim regijama Cilja 1, osim Malte, bila veća od prosjeka EU u razdoblju 2000.-2006., odnosno u svim slučajevima zamjećena je konvergencija prema razini EU. Posebice visok rast zabilježen je u Baltičkim zemljama.





## **Utjecaj kohezijske politike na zaposlenost**

Relativno visoka stopa rasta regija iz Cilja 1 u EU 15 ukazuje da je potencijalno veći broj radno sposobnog stanovništva bio u mogućnosti pronaći posao. To je, uostalom, bio i jedan od glavnih ciljeva kohezijske politike u tom programskom razdoblju. Prosječna stopa zaposlenosti u regijama Cilja 1 u EU 15 porasla je s 55,5% radno sposobnog stanovništva u 2000. na 60,1% u 2006, dok je u regijama koje nisu primale EU-sredstva, stopa zabilježila osjetno sporiji rast, s 69,1% na 70,3%.

Važno je zamijetiti da u regijama Cilja 1 u EU 10, stopa zaposlenosti bilježi gotovo nezamjetan rast u Češkoj, Mađarskoj i Malti, dok je u Poljskoj čak neznatno pala.